

مجلة فصلية محكمة تصدرها كلية
التربية للعلوم الإنسانية - جامعة كركوك

مجلة جامعة كركوك للدراسات الإنسانية

آذار 2025 - المجلد 20 - العدد الأول - الجزء الأول

مجلة جامعة كركوك للدراسات الإنسانية

آذار 2025 - المجلد 20 - العدد الأول - الجزء الأول

مجلة فصلية صادرة من
كلية التربية للعلوم الإنسانية
جامعة كركوك

issn 1992 - 1179

العنوان البريدي
العراق / كركوك / جامعة كركوك
صندوق البريد: 2281 والرمز البريدي: 52001

مَجَلَّةُ جَامِعَةِ كَرْكُوكَ لِلدِّرَاسَاتِ الْإِنْسَانِيَّةِ

آذار المجلد 20 - العدد الاول - الجزء الاول

مجلة فصلية صادرة من كلية التربية للعلوم الإنسانية
جامعة كركوك

issn 1992 - 1179

العنوان البريدي
العراق / كركوك / جامعة كركوك
صندوق البريد: 2281 والرمز البريدي: 52001

E. mail

kujhs@uokirkuk.edu.iq

Editor

Prof. Dr.

Murad Ismael Ahmed Naftache

آذار 2025

أعضاء هيئة التحرير

الاسم	التوقيع
١. د. مراد إسماعيل احمد	رئيس هيئة التحرير
١. د. نوفل حمد خضر	مدير هيئة التحرير
١. د. سهيلة طه محمد	عضو هيئة التحرير
١. د. نجيب محمود أبو كركي	عضو هيئة التحرير
١. د. صفية جابر عيد	عضو هيئة التحرير
١. د. محمود شاكر مجيد	عضو هيئة التحرير
١. د. فهد عباس سليمان	عضو هيئة التحرير
١. د. يوسف محمد عيدان	عضو هيئة التحرير
١. د. نجات دميم	عضو هيئة التحرير
١. د. مصطفى التون	عضو هيئة التحرير
١. م. د. محمد علي شريف	عضو هيئة التحرير
١. م. د. كامل عبد القادر حسين	عضو هيئة التحرير
١. م. د. ماهية محسن حسن	عضو هيئة التحرير
١. م. د. ذكرى عبد الحافظ عبد اللطيف	عضو هيئة التحرير
١. م. د. خالد احمد هواس	عضو هيئة التحرير
١. م. د. حمدي لطيف خير الله	عضو هيئة التحرير
١. م. د. علي هادي حسن	عضو هيئة التحرير
١. م. د. سيروان سمين احمد	عضو هيئة التحرير
١. م. د. عز الدين صابر محمد	عضو هيئة التحرير
١. م. د. مشتاق علي الله ويردي	عضو هيئة التحرير
١. م. د. فلاح صلاح الدين مصطفى	عضو هيئة التحرير
١. م. د. محمد نجم الدين انجه	عضو هيئة التحرير
١. م. د. زينب عصمت صفاء الدين	عضو هيئة التحرير

مقدمة

يشرفني أن أقدم لكم هذه المقدمة التي تسلط الضوء على الدور الحيوي والمهم للبحوث التي يقدمها الباحثون للمجلة، والتي تسهم بشكل فاعل في تعزيز وتطوير مجالات الدراسات الإنسانية. إن المجلة تهدف إلى توفير منصة علمية رائدة لنشر الأعمال الأكاديمية التي تتناول قضايا حيوية في مختلف فروع العلوم الإنسانية، بما في ذلك الفلسفة، وعلم الاجتماع، والأنثروبولوجيا، وعلم النفس، واللغة، والتاريخ، والفنون، وغيرها.

إن الأبحاث المقدمة للمجلة ليست مجرد نتائج لدراسات علمية، بل هي محطات فكرية تعكس تطور المفاهيم والنظريات في هذه المجالات. تعمل هذه الدراسات على طرح حلول للمشاكل المعاصرة، وفهم الظواهر الإنسانية في سياقاتها المختلفة، كما تساهم في تقديم رؤى جديدة لتطوير المجتمع وتعزيز الوعي الثقافي والعلمي.

إن الدور الكبير لهذه البحوث لا يتوقف عند نشر المعرفة فقط، بل يتعداه إلى تحفيز التفكير النقدي والإبداعي، ودعم الجهود الأكاديمية في بناء قاعدة معرفية متينة تُسهم في تحريك عجلة التغيير والتطور في المجتمعات الإنسانية. ولذلك، فإننا نعتبر هذه البحوث أداة أساسية في تطوير الفكر الإنساني، ودعم المساعي المستمرة لتحسين جودة الحياة البشرية عبر أبعادها المختلفة.

نتطلع في المجلة إلى استقبال مزيد من الدراسات الرصينة التي تثرينا وتوسع آفاقنا العلمية، مؤمنين بأن هذه الإسهامات العلمية هي حجر الزاوية في بناء مستقبل أكثر إشراقاً في مجال الدراسات الإنسانية.

رئيس هيئة التحرير

١. د. مراد إسماعيل احمد

شروط وقواعد النشر في مجلة جامعة كركوك للدراسات الإنسانية

1. تسلم نسخة الكترونية من البحث عبر الموقع (<https://kujhs.uokirkuk.edu.iq>) تحت برنامج Microsoft Word بصيغة doc او بصيغة .dox.
2. يطبع البحث بواسطة الحاسوب بمسافات واحدة بين الأسطر شريطة أن لايزيد عدد صفحاته عن 25 خمس وعشرين صفحة وبواقع (8000 الى 10000) كلمة، ونوع الخط Simplified Arabic بما في ذلك الجداول، مع تنسيق محدد مسافة 1.5، خط بحجم 14، على ورق A4. للبحوث الخاصة باللغة العربية، يُكتب البحث بخط (Times New Roman) للغة الإنجليزية و التركية بحجم خط (14) على ورق مقاس (A4). اما بالنسبة اللغة الكوردية فونت كوران Kurdfonts.
3. تقديم سيرة علمية مختصرة للباحث أو الباحثين مرفقة مع البحث وتكون منفصلة.
4. تكتب أسماء الباحثين الثلاثية باللغة العربية والإنجليزية كما تذكر عناوين وظائفهم الحالية ورتبتهم العلمية.
5. إقرار من المؤلف يؤكد أن البحث لم يسبق نشره وليس قيد النشر في مجلة أخرى.
6. العناوين الرئيسية والفرعية تستعمل داخل البحث لتقسيم أجزاء البحث حسب أهميتها وبتسلسل منطقي وتشمل العناوين الرئيسية: عنوان البحث، الملخص، الكلمات الدالة، المقدمة، إجراءات البحث، الشرح، الاستنتاج، المراجع.
7. يرفق مع البحث ملخص باللغة العربية وباللغة الإنجليزية على أن لا تزيد كلمات الملخص عن (250) كلمة.
8. تكتب بعد الملخص الكلمات الدالة للبحث.
9. تطبع الجداول والأشكال والخرائط داخل المتن وترقم حسب ورودها في البحث وتزود بعناوين ويشار إلى كل منها بالتسلسل.
10. يجوز نشر البحث إذا كان مستقلاً من أطروحة أو رسالة دكتوراه أو ماجستير، بشرط ألا تكون هذه الرسائل منشورة أو مقبولة للنشر، ويجب الإشارة إلى هذا في الصحيفة الأولى وقائمة المراجع، والإفصاح عن ذلك في الإقرار والتعهد.

11. يلتزم الباحث بدفع النفقات المالية المترتبة على إجراءات التقويم في حال طلبه سحب البحث ورغبته عدم متابعة إجراءات النشر.
12. يمنح الباحث مدة أقصاها ثلاثة أشهر لإجراء التعديلات على بحثه إن وجدت ومن حق المجلة بعد ذلك إلغاء الملف البحثي تلقائياً في حال تجاوز المدة المذكورة أعلاه.
13. التوثيق (قائمة المراجع)
 - أ. يُشترط اتباع أسلوب الكتابة وفقاً لمعايير APA النسخة السابعة (الجمعية الأمريكية لعلم النفس)، ويجب الالتزام بالدقة في الاستشهادات وتنسيق القائمة المرجعية وفقاً لهذه المعايير، لضمان الوضوح والتناسق في تقديم البيانات والمعلومات العلمية.
 - ب. يشار إلى المراجع في المتن بالاسم الأخير للمؤلف وسنة النشر والصحيفة، مثال: علي عبد عباس العزاوي (العزاوي، 2008: 214) أو (العزاوي، 2008).
 - ت. يجوز في بحوث علوم القرآن والتأريخ الإسلامي توثيق المراجع من خلال تهميش المراجع باستعمال الأرقام المتسلسلة بين قوسين هكذا (1) ، (2) ، (3) وتبين في آخر البحث تفاصيل المراجع حسب تسلسلها وتوضع قبل قائمة المصادر والمراجع.
 - ث. توثق المصادر والمراجع في قائمة واحدة في نهاية البحث وترتب هجائياً حسب الاسم الأخير للمؤلف مثل:
(اسم العائلة، الاسم الأول للمؤلف، (سنة النشر)، عنوان الكتاب، رقم الطبعة، مدينة النشر، در النشر)، مثال:
شحادة ، نعمان 2011، التحليل الإحصائي في الجغرافية والعلوم الاجتماعية، عمان - الأردن، دار صفاء للنشر والتوزيع.
 - ج. أما الدوريات: فيبدأ بذكر الاسم الأخير للمؤلف، ثم بقية الاسم كاملاً، ثم توضع سنة النشر بين حاصرتين. ثم عنوان البحث. ثم اسم المجلة غامق، ثم مكان صدورها، ثم رقم المجلد، ثم رقم العدد، ثم أرقام الصفحات.
14. يستشهد الباحث ببحثين على الأقل منشورين في مجلة جامعة كركوك للدراسات الإنسانية
15. عمل استلال للبحث في مركز الحاسبة الصادر من رئاسة الجامعة.

16. على الباحث دفع أجور النشر البالغة: (100.000) مائة ألف دينار عراقي وإذا زاد عدد الصفحات عن (25) خمس وعشرين صحيفة فسوف يتم استيفاء الأجر بواقع (5.000) خمسة آلاف دينار لكل صفحة.

17. تجري هيئة تحرير المجلة التقييم الأولي للبحث، ثم يُعرض على محكمين من ذوي الخبرة العلمية في مجال التخصص، وتلتزم المجلة بإخطار الباحث بالقرار النهائي بشأن الموافقة على النشر من عدمها على أن يلتزم الباحث بإجراء التعديلات التي قد يطلبها المحكمون من أجل إجازة البحث أو الدراسة للنشر في المجلة.

18. ترسل البحوث وجميع المراسلات المتعلقة بالمجلة الى موقع المجلة.

فهرست البحوث المنشورة بحوث علوم التربية والنفسية

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	أثر استراتيجية معالجة المعلومات لدى طالبات المرحلة الثالثة في قسم اللغة العربية بمادة طرائق التدريس وتنمية تفكيرهن المنظومي	م. م. آيه حسن هادي البياتي م. م. هشام عبد رميض المفرجي	40 - 1

بحوث الجغرافية

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	الخصائص المورفومترية لحوض وادي الرمان في الهضبة الغربية من محافظة النجف باستعمال نظم المعلومات الجغرافية GIS	م. د. حمزية ميري كاظم	68 - 41
2	التداخل والتكامل الزمني في الدراسات الجغرافية	م. م. أسماء حمد سلطان أ. د. كمال عبدالله حسن	96 - 69

بحوث علوم القرآن

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	تعارض الحديث المرسل، والمسند، الحكم والأثر: دراسة حديثة	م. د. أحمد كريم يوسف	132 - 97
2	الكلبيات الفقهية للإمام المقري دراسة تطبيقية في الحدود	طالبة ماجستير / سميره عبدالله محمود أ. د. دلشاد جلال محمد	174 - 133
3	مُرّة الهمداني وآرائه التفسيرية	أ. م. د. محمود ناصر زوراو	197 - 175
4	ضمان المتسبب في الفقه الإسلامي	أ. م. د. بكر عباس علي	214 - 198
5	النور البارق في مسألة القياس مع الفارق وبعض من تطبيقاتها الفقهية	أ. م. د. جسام محمد عبدالله احمد المشهداني	241 - 215

بحوث التاريخ

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	الدور الاعلامي للمرأة في كركوك (1951-1979)، دراسة تاريخية	طالبة ماجستير / شيماء حسين رشيد أ. د. دلشاد عمر عبدالعزيز	265 - 242

2	الجدل السياسي بين العناصر العربية وابي مسلم الخراساني	أ.م.د. علي حسين علي	306 - 266
3	صدى التطورات السياسية في كردستان - العراق في ضوء صحيفة (اطلاعات) الإيرانية ١٩٧٠ - ١٩٧٥	أ.م.د. فاخر حسن يوسف	339 - 307
4	موقف الحزب الشيوعي العراقي من القضية الكردية 1934-1963 دراسة تاريخية سياسية	م.د. سالار عبدالكريم فندي	378 - 340
5	تطور الحركة العمالية في بريطانيا 1800-1852	م.د. أحمد عبود عبدالله	398 - 379
6	السلطان صلاح الدين يضع حداً للفوضى السياسية والاجتماعية في مصر وبلاد الشام بتوحيد الجبهة الإسلامية وتحرير بيت المقدس (دراسة تاريخية)	طالب ماجستير/ عثمان ياسين هلال أ.م.د. علي سلطان عباس محمد	436 - 399
7	علماء علوم القرآن الوافدين إلى المدينة المنورة من خلال كتاب سير أعلام النبلاء للذهبي (ت 748هـ - 1347م)	طالب ماجستير/ شهاب أحمد غافل أ.م.د. أميد أسعد عمر	489 - 437
8	الأزمات السياسية للخلافة العباسية ومعالجتها خلال العصر العباسي الأول (132-247هـ / 749-861م)	طالبة ماجستير/ هند محمد صالح يوسف أ.م.د. جمعة عبد الله ياسين	517 - 490

بحوث اللغة الانكليزية

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	دراسة عن الغموض في قصة إرنست همنغواي "والدي العجوز"	م.م. أحمد حمد كريم حميد	537 - 518
2	ترجمة نماذج مختلفة من الايات القرآنية للتعبير الجامعة	م.م. علاء مجرن عليوي م.د. حسين خلف نجم	553 - 538

بحوث اللغة الكردية

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	فاعلية المزج المفهومي في التفسير الدلالي للمصطلحات الاصطلاحية الكردية	أ.م.د. كزأل جهابخش محمد أ.م.د. سلام رحيم رشيد أ.د. دارا حميد محمد	577 - 554
2	الصورة الشعرية في النصوص الشعرية لأزاد صبحي	د. هژار فقی سلیمان حسین	604 - 578
3	الإدراك بالحواس في اللغة الكردية: الحقل الدلالي المعجمي للحواس الخمس نموذجاً	أ.م.د. ببيستون ابو بكر علي أ.م.د. جوانه احمد حمه حسن	632 - 605
4	مشكلات المرأة في رواية "لعنة نوبهاران" لبختيار علي	م.د. آشتي حسين عارف	650 - 633

5	نشأة تعليم الأبجدية الكردية ودور إبراهيم أمين بالدار في تطويرها	د. شادمان سالار نريمان اغا	651 - 671
---	--	----------------------------	-----------

بحوث اللغة التركية

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	العراق - تقييم أسماء المواقع السكنية بمنطقة أربيل من منظور علم الفولكلور	م. د. نازناز بهجت توفيق	672 - 693
2	تحليل قصيدتي "جماليم" و"أحببت العيش" لكمال البياتلي	أ. م. د. كوران صلاح الدين شكر	694 - 713

بحوث متفرقة

ت	عنوان البحث	الباحث	رقم الصفحة
1	التطورات الاقتصادية في المملكة العربية السعودية في عهد الملك فهد بن عبد العزيز ال سعود (1982-2005)	م. م. ياسين رشيد فقي احمد	714-741
2	رؤية الكمال ابن الهمام لمقصد التكافل الاجتماعي في كتابه فتح القدير - باب الزكاة - دراسة فقهية	أ. م. د. صالح ياسين عبدالرحمن	742-759
3	عالم بلا ملك: الفوضى السياسية وتقنيات العالم الأوسط في سلسلة البرج المظلم لستيفن كينغ	م. م. طيب عبدالرحمن عبدالله أ. د. زانيار فائق سعيد	760-785
4	استخدام انموذج نيدهام في تدريس المعادلات واثره في التحصيل وتنمية مهارت التعلم اليقظ لدى طلاب الصف الثالث المتوسط في مادة الرياضيات	م. م. حسين سمير معروف كوبرلو	786-811
5	تحليل الخصائص التوزيعية والنقطية لصناعة الخشب والألمنيوم في مدينة كركوك مع التوقعات المستقبلية	طالبة ماجستير/ سلوى علي فاضل أ. م. د. ماهية محسن حسن	812-832

Kirkuk University Journal of Humanities Studies

مَجَلَّةُ جَامِعَةِ كَرْكُوكَ لِلدِّرَاسَاتِ الْإِنْسَانِيَّةِ

<https://kujhs.uokirkuk.edu.iq>

DOI: 10.32894/1992-1179.2025. 20.01.01.25

Date of research received 14/1/2025, Revise date 4/2/2025 and accepted date 26/2/2025

Analysis of Kemal Beyatlı's "Cemal" and "I Loved Living" Poems Assist. Prof. Dr. Goran Salahaddin Shokor

Abstract

Iraqi Turkmen Literature, as a part of Turkish and world literature, has always been the most faithful and simple interpreter of the developments in the region. Beyatlı undertook the task of introducing Iraqi Turkmen literature to the Turkish world, and explained the difficult living conditions and struggles of the people with the works he wrote in different genres. Kemal Beyatlı, one of the leading names of contemporary Iraqi Turkmen literature, stepped into literature despite difficult conditions and managed to publish his works in a new environment in Turkey. National cause, political criticism and historical facts have an important place in Beyatlı's works. The author presents historical events to his readers by blending them with his own imagination. His poem titled "For You" is known as his first poem published in Baghdad. His first poetry book, Wingless Words, was published in Baghdad in 1986, using old Turkish letters.

In this context, we wanted to reveal Kemal Beyatlı's life and poems, especially the form and content analysis of his two poems, as well as the poet's art, talents and developments in the social life of Kirkuk. Especially the emotional outburst in the poem "Cemalim" points out the difficult conditions and the pain experienced by the people. Our study has developed in two directions in terms of the subject. Firstly, Cemal himself and his ideals were discussed by considering the subject in terms of content, and on the other hand, the subject analysis was made by considering his sensitivities due to the general framework of society and historical conditions. In addition, the subject was also handled in terms of form and formalities such as aruz and rhyme were discussed. We will touch on the topics. The poem "I Loved Living", which is our second topic, will be analyzed in terms of both form and content, just like the first topic, and then evaluated. However, it seems that the poet, who maintains the same atmosphere in this poem, reflects the pessimistic situation and discusses his national views.

Key Words: Kirkuk-Cemalim-Poetry-Analysis-Literature.

تحليل قصيدتي "جماليم" و "أحببت العيش" لكamal البياتلي
أ.م.د. كوران صلاح الدين شكر*

الملخص

لقد كان الأدب التركماني العراقي، كجزء من الأدب التركي والعالمي، دائماً انعكاساً صادقاً وبسيطاً للتطورات في المنطقة. سيما وأن البياتلي حاول عن طريق نتاجاته الادبية المختلفة من الشعر والنثر تمثيل وتعريف الادب التركماني العراقي بعالم الادب التركي وذلك عن طريق عكس معانات الشعب السياسية والاجتماعية وفي هذا السياق، حياة الشاعر كمال بياتلي وتحليل قصائده تسلط الضوء على فن الشاعر ومواهبه من جهة وتطورات الحياة الاجتماعية لمدينة كركوك من جهة أخرى، وذلك من خلال تحليل شكل ومضمون القصيدتين و على الخصوص الانفجار العاطفي في قصيدة "جماليم" حيث يشير إلى الظروف الصعبة والألم الذي يعيشه التركمان والآخرين في تلك الحقبة التاريخية لمدينة كركوك.

تعتمد دراستنا على تحليل القصيدتين في اتجاهين من حيث الموضوع والشكل: ففي الاتجاه الأول، تمت مناقشة جمال نفسه ومثله في هذه القصيدة من خلال النظر في الموضوع من حيث المضمون، سيما وأنه تم تحليل الموضوع في قصيدة جماليم من خلال النظر في حساسياته الاجتماعية والانسانية لمدينة كركوك و مجتمعه في الاطار الاجتماعي في تلك الظروف التاريخية. بالإضافة إلى ذلك، تم تناول الموضوع في الاتجاه الثاني من حيث الشكل وذلك من خلال دراسة العروض والقافية. أما قصيدة "أحببت الحياة" والموضوع الثاني في البحث، فسيتم تحليلها من حيث الشكل والمضمون، مثل الموضوع الأول، ومن ثم تقييمها. لكن يبدو أن الشاعر الذي يحافظ على نفس الأجواء في هذه القصيدة يعكس الوضع المتشائم ويبين وجهات نظره الوطنية. بالإضافة إلى ذلك، يمكننا أن نرى أن حالة الشاعر المتشائمة بشكل عام تنعكس في قصيدة أحببت الحياة على نمط القصيدة السابقة سيما وأن الشروط الاجتماعية والانسانية كانت نفسها لم تتغير، والتي تحافظ على نفس الأجواء السائدة في هذه القصيدة.

الكلمات الرئيسية: كركوك-جمال-الشعر-التحليل-الأدب.

Kemal Beyatlı'nın "Cemal'im" ve "Ben Yaşamayı Sevmiştim"

Şiirlerinin Analizi

Doç. Dr. Goran Selahattin SHOKOR

Özet

Irak Türkmen Edebiyatı Türk ve dünya edebiyatının bir parçası olarak her zaman bölgede yaşanan gelişmelerin en sadık ve sade tercümanı olmuştur. Beyatlı, Irak Türkmen edebiyatını, Türk dünyasına tanıtmaya görevini üstlenmiş; farklı türlerde yazdığı eserlerle insanların zorlu yaşam koşullarını ve mücadelelerini anlatmıştır. Çağdaş Irak Türkmen edebiyatının önde gelen isimlerinden biri olan Kemal Beyatlı, zor şartlara rağmen edebiyata adım atmış ve eserlerini Türkiye’de yeni bir ortamda yayımlamayı başarmıştır. Milli dava, siyasi eleştiriler ve tarihi gerçekler, Beyatlı’nın eserlerinde önemli bir yer tutar.

* جامعة صلاح الدين، كلية اللغات، قسم اللغة التركية goran.shokor@su.edu.krd

Yazar, tarihi olayları kendi hayal gücüyle harmanlayarak okurlarına sunar. “Senin İçin” başlıklı şiiri Bağdat’ta yayımlanan ilk şiiri olarak bilinir. İlk şiir kitabı Kanatsız Sözcükler ise 1986 yılında Bağdat’ta eski Türk harfleriyle basılmıştır.

Bu bağlamda Kemal Beyatlı’nın hayatı ve şiirlerindeki çözümlemeler özellikle iki şiirinin şekil ve içerik analizinin önemli olduğu kadar şairin sanatını, yeteneklerin ve Kerkük’ün toplumsal ve sosyal hayatındaki gelişmeleri gözler önüne serer. Özellikle Cemal’im şiirindeki duygu patlamasıyla birlikte yaşanan zor şartlar ve halkın yaşadığı acılara işaret ederek bildik acı ortamı yaratır. Çalışmamız konu itibarıyla iki yönde gelişmiştir. Birincisi konuyu içerik bakımından ele alarak Cemal’in kendisi ve ülkeleri ele alınmış ve bir taraftan da genel çerçeve olan toplum ve tarihi şartlar nedeniyle hassasiyetleri ele alınarak konu analizi yapılmıştır. Ayrıca konu birde şekil bakımından ele alınarak aruz, kafiye gibi şekilsel konulara değinmiştir. İkinci konumuz olan “Ben Yaşamayı Sevmiştim” şiirinde tıpkı birinci konu gibi hem şekil hem de içerik bakımından analiz edilecek ve daha sonra değerlendirme yapılacaktır. Fakat görülen o ki bu şiirde de aynı havayı sürdüren şair karamsar durumun yansıttığını ve milli görüşlerini ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Kerkük -Cemal’im-Şiir-Analiz-Edebiyatı.

Giriş

Irak Türkmen Edebiyatı Anadolu’nun bağrından kopup yüreğini aklını ve hayallerin orada bırakan şairlerle dolu bir edebiyattır. Kemal Beyatlı, bu zengin edebiyatın önemli temsilcilerinden birisi olarak 19 Temmuz 1958’de Kerkük’te doğmuştur. Gençliğini Anadolu’nun bağrından kopan ve Türklüğü Türkiye dışında en iyi yaşatan baba ocağı olan Kerkük’te geçirmiş ve Türkmen edebiyat çevrelerinde Kemal Mehmet Süleyman Beyatlı adıyla tanınmıştır (Saber, 2019, s. 30).

Kalabalık bir ailenin çocuğu olan Beyatlı, ailesine çok düşkündür. İlk eğitimini Kerkük'te tamamladıktan sonra, 1981 yılında Bağdat Üniversitesi Makina mühendisliğini okudu. 1984 yılında evlenen şair iki erkek çocuk sahibi olmuş ve bir kız çocuğunu sağlık sorunları nedeniyle kaybetmiştir. Irak-İran Savaşına katıldıktan sonra 1987 yılında savaşa karşı çıkarak ve bunun üzerine tutuklanarak idama mahkûm edilmiş, ancak cezası hafifletilerek 1988 yılında askeri cezaevinde kalmıştır. Ağabeyinin ölümünden sonra zor bir dönem yaşamış ve 1991'de ailesiyle birlikte Türkiye'ye sığınmış.

Türkçenin yanı sıra Arapçayı da iyi bilen şair Irak ve Türkiye'de birçok uluslararası konferansa katıldığı belirtilmektedir. Ayrıca farklı dergilerde şiir ve öykülerini yayımlamıştır. Çok erken yaşta edebiyatla ilgilenen şair, edebiyat dünyasına Yurt Gazetesi ile adım atmış, çağdaş Türkmen romanının öncülerinden sayılır. Ana dili Türkmen Türkçesi olan şair Türkiye Türkçesini hem eski hem de Latin harfleriyle kendi çabalarıyla öğrenmiş.

Kemal Beyatlı, hayat çizgisiyle bir şekilde Türkmen milletinin yaşamını ve çektiği acıları yansıtmış. Bir taraftan azınlık durumda yaşamak bir taraftan da Irak'taki milletlerin yaşadıkları zorlukları yaşayan şair Türkmenlerin asil sesi olmuştur.

Kemal Beyatlı'nın Eserlerinde Türkmen Kimliği ve Tarih

Kemal Beyatlı, edebiyatın birçok dalında eserler vermiş; edebi serüvenine şiirle başlayıp, roman, hikaye ve tiyatro türlerinde de yapıtlar kaleme almıştır. Özellikle Irak Türkmenlerinin yaşantılarını ve bu topluluğun tarihsel serüvenini konu alan eserleriyle dikkat çekmiştir. (Saatçi, 2017)

Beyatlı, Irak Türkmen edebiyatını Türk dünyasına tanııtma görevini üstlenmiş, farklı türlerde yazdığı eserlerle Türkmenlerin zorlu yaşam koşullarını ve tarihsel mücadelelerini anlatmıştır. 1991'de siyasi sebeplerden dolayı Irak'tan Türkiye'ye göç etmesine rağmen, doğduğu Kerkük ile bağlarını asla

koparmamış, hem normal hayat konularında, hem de edebi çalışmalarında milli mücadelenin bir parçası olmayı sürdürmüştür. Onun edebiyatında ana temalar; vatan özlemi, millet sevgisi, milli mücadele ve hayal kırıklığıdır. Şiirle başladığı edebiyat hayatını hikaye, roman ve tiyatro eserleriyle genişletmiş, yazılarında Kerkük'e olan derin bağlılığını açıkça ortaya koymuştur. Türkmenlerin 2003 öncesi ve sonrası yaşadığı trajik olaylar eserlerinde yer bulmuş, tarihin kanlı gerçeklerini okuyucusuna sunmuştur. (Beyatlı, 2019, s. 41)

Kemal Beyatlı, eserlerinde sadece siyasi meselelere değil, aynı zamanda Türkmen halkının günlük yaşamına da yer vermiştir. Yarım asırdan fazla bir süre geçmiş olmasına rağmen, Türkmen bölgelerinde hala benzer sorunların devam ettiğini belirtir. Yazarın eserleri büyük ilgi görmüş, özellikle Uluslararası Kaşgarlı Mahmud Hikaye Yarışmasında ödüller kazanmıştır. Bu yarışmalardan birinde, “Bir Kerkük'lü İstanbul'da” adlı hikayesiyle Irak edebiyatında birinciliği elde etmiş ve Türk dünyasında ise mansiyon ödülü almıştır. (Kazancı, 2018, s. 410)

Edebiyat yolculuğuna şiirle başlayan Beyatlı, zamanla roman, hikaye ve tiyatro gibi alanlarda eserler vererek adını duyurmuştur. 2020 yılında düzenlenen yarışmada, 23 ülkeden 933 hikaye arasında yine dereceye girerek üçüncülük elde etmiştir. Bu başarı, Türkmen hikayeciliğinin geliştiğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. (Kazancı, 2018, s. 410).

20.ve 21. yüzyıllarda Kerkük, stratejik önemi ve zengin petrol yatakları nedeniyle birçok devletin ve milletin ilgi odağı olmuştur. Türkmenler, bu nedenle sürekli baskı altında kalmış ve hedef haline gelmiştir. Beyatlı, eserlerinde dış güçlerin planlarını, yerel halklar arasındaki çatışmaları ve Türkmen halkının bu zorluklarla mücadelesini dile getirmiştir. Kerkük ve Türkmen halkı arasındaki derin bağ da eserlerinde sıkça vurgulanmıştır.

Çağdaş Irak Türkmen edebiyatının önde gelen isimlerinden biri olan Kemal Beyatlı, zor şartlara rağmen edebiyata adım atmış ve eserlerini Türkiye’de özgür bir ortamda yayımlamayı başarmıştır. Milli dava, siyasi eleştiriler ve tarihi gerçekler, Beyatlı’nın eserlerinde önemli bir yer tutar. Yazar, tarihi olayları kendi hayal gücüyle harmanlayarak okurlarına sunar.

Irak Türkmen edebiyatında, halk söyleyişleri ve Türkmen Türkçesi ön planda tutulmuştur. Beyatlı ise diğer yazarlardan daha iyi bir eğitim alarak kendini geliştirmiştir. Türkiye Türkçesini daha iyi öğrenmek için kurslara gitmesi, edebi gelişimine ne denli önem verdiğini gösterir.

Ancak hayat hiçte istediği gibi gitmemiş ve Beyatlı, Kerkük’ü, Türkmenleri daha geniş kitlelere tanıtmayı hedeflemiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için sadece şiirle yetinmemiş, roman ve hikayeleriyle de hemşehrilerinin sesi olmuştur. Beyatlı, Irak Türkmenlerini daha geniş kitlelere tanıtmanın ve onların dram dolu hayatlarını anlatmanın tek yolunun şiir olmadığını savunur. Dünyada edebiyatın çeşitli alanlarda etkisini göstermeye başladığını ve bunun kendisini diğer edebiyat dallarına yönelttiğini ifade eder. Sınav adlı hikayesinin Bağdat’ta Yurt Gazetesi’nin düzenlediği bir yarışmada ikinci olduğunu, bazı eleştirmenler tarafından ilk Türkmen psikolojik hikaye olarak nitelendirildiğini belirtir. Böylece hikaye, piyes, roman ve çocuk hikayeleri yazmaya başladığını ifade eder.

İstanbul a yerleştikten sonra Beyatlı, bir edebiyat ve sanat çevresine girmiştir. Bu çevrede en yakın dostları arasında Suphi Saatçi, Erşat Hürmüzlü, Necat Kevseroğlu, Nazım Terzioğlu, Mahir Nakip, Habib Hürmüzlü, Aydın Kerkük, Mehmet Ömer Kazancı, Önder Saatçi ve Faruk Köprülü bulunmaktadır. Beyatlı’nın edebiyatla dolu hayatında temel amaç, doğup büyüdüğü Kerkük’ü ve Türkmen milletinin yaşam mücadelesini eserleriyle dünyaya duyurmak olmuştur.

Şairi derinden etkileyen olaylardan biri ağabeyinin tutuklanıp işkence görmesi ve daha sonra ona verilen ilaçların etkisiyle hayatını kaybetmesi olmuştur. Cemal'in vefatı, hem Beyatlı için hem de geride bıraktığı eşi ve yetimleri için zorlu bir süreci başlatmıştır. Ağabeyi Cemal'in vefatından sonra kaleme aldığı "Cemal'im" adlı şiir, ona duyduğu derin sevgiyi göstermektedir. Beyatlı, milliyetçi ve vatansever bir ağabeyi olduğunu belirterek, Cemal'in kendisi için hayatta örnek aldığı kişilerden biri olduğunu ifade etmektedir ve şöyle demiştir. Bu Şiirim Aziz Ruhuna İthaftır. Vefatı; Çarşamba, 13 Temmuz 1988".

İçerik Bakımından "Cemal'im" Şiiri

Şair yaşadıklarını ve ağabeyi Cemal'in ölümünü belgeleyerek hissettiği acıyı ve kaybını dile getirmek istemiş.

Koşardı o Kerkük sokaklarında

Parlayan ışıktı göz aklarında

Öyle güzellik hiç yok çoklarında

Şair için her zaman ailenin yanı sıra Kerkük'ünde önemli olduğunu neredeyse birçok şiirinde bizlere hissettirmiş. Zira bu şiirinde Cemal'i Kerkük'le özdeşleştiriyor. (Yalçinkaya, 2019, s. 119).

Şairin özel olarak kullandığı bu kelime grubunu (koşmak, parlayan, ışık ve güzellik) belli bir içgüdüsel planlama içinde yapıldığını düşünmek lazımdır. Ayrıca koşma Cemal'in ne kadar canlı hayat dolu ve cana yakın biri olduğunu gösteriyor. Fakat bu öyle boşuna parlayan bir ışık hiç değil, çünkü o çok sevilen ve her kesin saygı duyduğu biri olmuştur. Burada güzellikten maksat görünüm veya görünüşten daha fazla Cemal'in kendisi hayat çizgisinin sevilmesi ve canlılığı demektir.

Cemal'imde vardı boy pos o biçim

Cemal'im derdi hep Kerkük tek seçim

Şair söylediklerinde devam ediyor ve şöyle der: elbette Cemal'in fiziki boyu ve posu yakışıklıdır. Ancak bunlardan daha önemlisi onun ülküsüne bağlı olmasıdır. Hem Kerkük, hem de Türkmen milletinin varlığı onu hayata bağlayan nedenlerdendir (insamer.com).

Soğuk duvarlara sessiz çığlığın

Görmedi baharı ömür kışlığın

Hain kurdu pusu aldı başlığın

Ölüm her zaman ağır bir sonuç olmuştur ancak bu sefer ki ölüm hainlerinin tuzağı sonucu yaşanmış ve buna uygun olarak seçilen kelime grubu bu şekilde olmuştur (soğuk, duvar, sessiz, çığlık, kış, hain ve pusu) (Özer, 2023, s. 137). Korku dolu bir anı tasvir eden şair soğuk duvarların sessiz haykırıışlara ne kadar faydası olacak bir soru işaret olmakla birlikte umutsuzluğu da acıyı da içten hissedenden Cemal gençliğini yaşamada kışın soğukluğuna teslim olmuştur. (Bayındır, 2014, s. 47).

Yüreğim duyardı kırbaç sesini

Duyardım ah diyen her nefesini

Artık çekilen acı herkes tarafından hissedilmektedir. Fakat şairimiz yüreğinde bu acıyı ve çileyi yaşayarak o büyük yüreğin metanetini ve ülküsü uğrunda sabit kalarak düşmana acısını göstermemiştir. Ancak çektiği nefesinde ahlarını his ederdi şair.

Kahrı yuttu günü güne katladı

Annen ayrı eşin ayrı çatladı

Eyvah diye diye dudak patladı

O zamanki rejiminin tüm baskılarının yarattığı travma insanları derinden çok etkilemekle birlikte bir korku fırtınasına bırakarak ve en ağır baskıyı hiç şüphe yok ki kadınlarda hissettirmiştir. Bu yüzden acıyı sineye çekerek ailenin diğer fertlerini koruyan anne ve eşi olmuştur (banutascifresko.com).

Cemal'im Cemal'im yürekler yandı

Dostlar arasında Cemal'im candı

Mersiyesine devam eden şair Cemal'in birleştirici gücünü göstermek için her kesin onun acısını hissettiğini söylemek için yürekler yanık ve dostlar için bir candır Cemal'i. (Çavuş, 2008, s. 132).

Cemal'im yaşadı mı? Yaşamadı

Ah, çok yaman döndü çark aşamadı

Cemal' e vermişim ben paşam adı

Şiirin devamında şair kişisel duygu ve acılarına yenik düşerek milli ve vatanseverlik duygularıyla birlikte Cemal'in genç yaşta kurban gittiğini söylemiş ve böyle bakıldığında doğru söylemiş, ancak milletin özgürlüğü uğrunda canından olan Cemal'in gönüllerde yaşadığını herkesten daha fazla Kemal Beyatlı'nın bildiği görülüyor.

Cemal'ine ağlayan şair belki kendisi de onun gibi Kerkük'e doymamıştır. Ahenkli üslubu ve zengin hayal gücüyle toplumsal idealleri betimleyen Kemal Beyatlı, yoksulların, mazlumların ve dünyanın dört bir yanında mücadele veren insanların umutlarını eserlerinde dile getirmektedir. (Avcı, 1998, s. 22).

Şekil Bakımından “Cemal'im” Şiiri

Herhangi kurgusal bir metin gibi şiir de kendine has bir yapıya sahiptir. Şiirdeki yapı, ses ve anlam kaynaşmasından oluşan birimlerin bir veya birkaç tema etrafında kaynaşmasıyla oluşmaktadır. (Al-Jabbari, 2024, s. 32).

Türk şiirinin tarihi seyrine bakılınca estetiği üstün seviyelerde tutmak; ahengi arttırmak için sözün belirli kalıplara göre dizilmesi şiirin kaçınılmaz koşullarından en önemlisini oluşturmuştur. Türkler eski çağlarından günümüze dek biri hece vezni diğeri aruz vezni olmak üzere iki vezin ölçüsü kullanmışlardır. Türklerin milli vezni sayılan hece vezni mısradaki hecelerin sadece sayılarına dayanırken, İslami Türk edebiyatının getirdiği ortak aruz ölçüsü ise mısrayı oluşturan hecelerin kısa (açık) ve uzun (kapalı) oluşları esası üzerine kurulmuştur. (Shareef, 2023, s. 2).

Şiirin Teması, kayıp, özlem ve memleket sevgisidir. (Göçemen, 2020, s. 182).

Vezin: 11’li hece ölçüsü (6+5 duraklı) kullanılmıştır. (Sakaoğlu, 1989, s. 140).

Redif ve Kafiye

Redif: “Biçim”, “seçim”, “kışlığın”, “nefesini” gibi kelimeler, anlam ve ses tekrarlarıyla şiire ritmik bir ahenk kazandırır.” (Dilçin, 1997, s. 80)

Kafiye: Tam ve zengin kafiye kullanılmıştır. Örneğin:

“Biçim - seçim” (tam kafiye),

“Başlığın - kışlığın” (zengin kafiye). (Dilçin, 1997, s. 81)

Kafiye Şeması:

Kafiye düzeni şu şekildedir:

abab / cccb / dddb / eeeb. (sonersadikoglu.com)

Nazım Birimi/Sayısı:

Şiir, 4 dörtlükten oluşmaktadır. Her dörtlük, farklı bir konuyu işler:

1. Cemal’in Kerkük sokaklarındaki enerjik ve hayat dolu hali.

2. Fiziksel güzelliği ve Kerkük'e olan ülküsel bağılılığı.
3. Ölümünün dramatik ve haince gerçekleşmesi.
4. Ölüm sonrası duyulan acı ve haykırıışlar.

Kemal Beyatlı'nın Edebiyat Dünyasına Katkısı

Zengin bir edebi koleksiyonuna sahip olan Kemal Beyatlı, Irak Türkmen edebiyatının farklı alanlarında, şiirler, hikayeler ve romanlar yazmış. Şairin yaşamış olduğu bölge itibarıyla farklı etkenler onun edebi kişiliğini dizayn etmiş. Ancak şairin ailesinin doğrudan bir etkisi olmamıştır. Ailesinde şiirle ya da edebiyatla ilgilenen, onu etkileyebilecek bir akrabası ya da yakını bulunmamaktadır. Şüphesiz şiir söyleme yeteneği kendiliğinden ortaya çıkmış bir beceridir.

Beyatlı, Türkmen edebiyatı ile ilgili kariyerine şiirle başlamasını Türkçeyi iyi öğrenmesi gerektiği düşüncesine bağlar. Bu amaçla 1975-1977 yılları arasında Kerkük Türk Kültür Merkezinde eğitim almış ve buradan mezun olmuştur. Bu merkezde Türk edebiyatı ve şiirini daha yakından tanıma fırsatı bulmuş, dönemin önemli yazarlarından Yetik Ozan, Dilaver Cebeci, Nihal Atsız, Orhan Veli, Ziya Gökalp, Halide Nusret Zorlutuna ve Mehmet Çınarlı'yı okumuştur. O sıralarda şiire olan ilgisi bir tutkuya dönüşmüştür. Şiir yazmaya başladığında kendisine bir yol çizmeyi düşünmüştür. Irak'ta Türkmenlere uygulanan baskı nedeniyle Türkmen edebiyatının gelişemediğini ve bunun üstesinden gelmenin büyük çaba gerektirdiğini belirtir. Beyatlı, kendisinden önceki şairlerin olağanüstü eserler yazdığını, özellikle İzzettin Abdi Beyatlı'nın öne çıktığını vurgular. Kendisine özgü bir yol çizmesi gerektiğini düşünerek edebiyat kariyerine yön vermiştir.

Edebiyat hayatına şiirle başlayan Kemal birçok Türkmen şairin yaptığı gibi, şiir yaşamına Türkmen halk şiiri olan ve aynı zamanda Türkmen şiirinin kimliği olarak da bilinen hoyrat ile başlamıştır.

“Senin İçin” başlıklı şiiri Bağdat’ta yayımlanan ilk şiiri olarak bilinir. İlk şiir kitabı Kanatsız Sözcükler ise 1986 yılında Bağdat’ta eski Türk harfleriyle basılmıştır. Beyatlı, şiire başlama nedenini, yaşadığı toplumun şiire olan tutkusunun kendisine de sirayet etmesi olarak açıklar. Konu itibarıyla şairin bizlere sunmuş olduğu şiirler her zaman şairin de yaşadığı milletin çilesini ve Türkmen halkının varlığını yansıtmış olmuştur. Bu bağlamda ben yaşamayı sevmiştim şiirinin incelemesi yapılacaktır.

İçerik Bakımından “Ben Yaşamayı Sevmiştim” Şiiri

Ben Yaşamayı Sevmiştim

Altı saatte bir acı aldığınız oldu mu?

Ben aldım!

Şairin hayatı daha önce söylediğimiz tüm olumsuzluklarıyla toplumun ve Kerkük’ün çile ve hassasiyetini yansıtmakla birlikte karamsar tablo yansıması şiirlerinde devam etmektedir. Bu yüzden şair tüm güzelliklerin birer birer yok olmasını kast ederek geçmiş zamanı kullanmış ve yaşam sevincini ve sevdasını kayıp ettiğini söyler. Ancak artık acıların sıklığı altı saatte bir olunca artık altı saatte bir ağrı kesicinin de faydasız kalacağını vurgulayarak kendisinin bu durumda olduğunu söylüyor. (Şahan, K.; Erçik, 2020, s. 68).

Gözümün çukurluğu ondan

Yüzümün buruşukluğu ondan

Betimlemelerine devam eden şair, acı ve çilelerin yansımasıdır yüzündeki kırışıklıklar ve gözündeki çukur ve çıkıntılar.

Yetmezmiş gibi bazen de hüznün katarak damardan verdiler

Ancak bu durumun devam etmesi şair tarafından hafif bir mizah şeklinde artık acılar daha fazla etkili olsun diye ilacı seruma katarak direkt damardan

veren doktorlar gibi acılarda daha fazla etki ve çabuk sonuç vermesi için direk damardan verilmeye başladığını söyler.

Önce gölgemden başladılar

Lime lime parçalamaya koyuldular

Nesimi misali derimi yüzdüler

Şairin çilesi çok büyük, zira onun gölgesi bile düşmanları korkuttuğu için etrafında ne varsa dost, yakını ve arkadaşları bile paramparça edilerek izole edilmeye çalışılmış. Bu olay burada sona ermemiş, hatta Nesimi gibi derisi yüzülerek öldürülenler bile olmuştur. Ancak şair, burada kendisini Nesimi'ye benzeterek daha büyük bir tartışma başlatmış; tıpkı büyük Türk şairi gibi anlamadığını ve farklı çevrelerce tartışıldığını ima etmiştir. Bu bağlamda, birden fazla cephede mücadele ettiğini vurgulamak istemiştir. (Kayaokay, 2017, s. 199).

Seni görmemek için

Göz ferimi ilmik ilmik çektiler

Renkler bozardı.

Yaşamayı seven birisi elbette çevresindeki vatan, doğa, arkadaş, aile, sevgili ve daha ne kadar güzellik varsa görmek ister, işte bu sevdanın özüdür. Yaşam sevdalısı olan birisinin en büyük sevinci elbette görmekten ibarettir. Burada düşmanlar gözleri hedef alarak bu sevince son vermeye çalışmışlardır. Burada farklı renklerin bir arada olduğu bir vatanda yaşayan birisinin herkese hedef gösterilmesi ile birlikte yaşamayı, beraberliği ortadan kaldırılmaya yol açacağını açık bir şekilde ortaya koyan şair renklerin bozulacağını söylemiştir.

Tekrar tekrar acıyı altı saatte bir vermeye devam ettiler

Bu işkence de bu şekilde devam etmesi için sürekli acıyı ve onun dozajını şaire aşılama şart olsa gerek. Çünkü şair altı saate bir bu işin devam ettiğini söyler.

Jilet mi desem, kırbaç mı?

Vücudumda damarlar kadar

Çizgiler çizdiler

Şairi yıldırma için sürekli işkence eden düşman acımasızlığını his ettirmek için onu kırbaçlayarak eziyet etmiş ve vücudunda açılan yaraların sayısı o kadar büyüktür ki artık acının resmi çizgiler olarak sırtında ya da yüzünde çizilmiştir. Bu da doğal olarak şairin daha çabuk yaşlanması ve hayat sevincinin ortadan kalkması demektir (Akgül, 2009, s. 130).

Kanım akmadı

İsyanım vardı

Yok olmaya

Daha önce dediğimiz gibi şairin ruh acısı beden acısından daha önemlidir. Çünkü yapılan işkence ruhsaldır. Delil olarak kırbaç ve jilet yaraları kanamalıdır. Yalnız şairin kanı akmıyor. Çünkü onun isyanı asimile edilmektir yok olma tehlikesidir.

Kimi zaman toprak yedim dirildim

Kimi zaman zifiri karanlıkta

Gözüm her şeyi buluverdi

Toprak elbette birden fazla yorum kaldırabilen bir kelime olarak karşımıza çıkar ve burada toprak yemek bizce memleket motivasyonu ya da memleket sevdası ya da savunma içgüdüsünün dirilişidir. Fakat yine de şair

durumu ya da olup bitenleri zifiri karanlık siyasetlere rağmen farkında olduğunu söyleyerek mücadele ettiğini vurgular ve devam eder.

İsyanım vardı duvarlara

Ben yaşamayı sevmiştim

İsyanı elbette duvara değil çünkü cansız bir nesneye değil isyanı o durumu yaratanadır. Fakat duvar burada yalnızlığı ya da korku ve endişeleri simge olarak söylendiğini söylemek mümkündür.

Kuytu bir odacıkta

Deliksiz bir duvarın arkasındaydı

Benim dünyam.

Mekân vurgusu çok özenli bir şekilde seçildiğini açık bir şekilde görmek gerekir. Karanlık ve küçük bir oda zira bu odada dış dünyaya açılacak bir deliğin bile olmaması şairi dizginleyecek bir durum değildir. Çünkü zincirler değil özgürlük onun hedefi ve onun beklediği hayat bunun dışı bir hayattır. Başka bir ifadeyle istediği dünyayı elde etmek için çok çetin bir mücadeleye giriştiğini bizlere demek ister (Özer, 2023, s. 134).

Damardan verdiyseler de acıyı

Kanım isyandaydı hep

Ana teması her zaman Kerkük ve Türkmen millet olan Beyatlı, Türkmenleri tanıtan bir yazar olarak anılmaktan gurur duyduğunu ve asıl amacının bunu başarmak olduğunu ifade eder. Ve eserlerinde her zaman milletin ve halkının sorunların işleyen şair acıları direk alsa da her zaman isyan eder ve haklarını savunmaktan geri kalmaz.

İsyan tomurcukları

Çiçek hastalığı kucaklamıştı beni

Enteresan olan bazen çok olumsuz ortamlarda bile şairin kullandığı çiçek-tomurcuk ve kucaklama gibi kelimelerin onun tüm olanlara rağmen ne kadar pozitif olduğunu ya da beklentisinin olduğunu göstermektedir.

Deliksiz bir duvarın arkasındaydı

Benim dünyam.

Dudağımdaki umut gülüşüyle

Ben yaşamayı sevmiştim

İçinde bulunduğu ortamı ve çektiği acıyı göz önünde bulundurduğunda beklentisinin karşılığı olmadığını her zaman tekrarlayan şair, elbette bu tekrarlama vurgulamayı amaçladığı ortaya çıkmıştır. Her ne olursa olsun o hep sevmeyi ve yaşamayı tercih etmiştir. Dudağında gülüş ve kalbinde umut olan şair karamsar bir tablo çizmeye başlamış ve geçmiş zaman kullanarak hayatı sevdiğini söyleyerek durumun iyi olmadığını bizlere aktarıyor. (Şahin, 2009, s. 2010)

Kapı açıldığında

Bir varil kinin içinde buldum kendimi.

Şekil Bakımından “Ben Yaşamayı Sevmiştim” Şiiri

Şiirin Teması: Şiirin teması, varoluş mücadelesi, acı, isyan ve hayata karşı duyulan derin sevgiyle harmanlanmıştır.

Vezin: Şiir serbest ölçüyle yazılmıştır. Herhangi bir hece ya da aruz ölçüsü kullanılmamıştır. Ancak kısa ve kesik dizeler, şiire bir ritmik düzen kazandırır. (Dilçin, 1997, s. 79)

Redif ve Kafiye:

Redif: “Damardan”, “duvarlara”, “buldu” gibi ifadeler, anlam ve ses tekrarlarıyla şiirin duygusal yoğunluğunu artırır. Bu redifler, hem şiirin bütünlüğünü sağlar hem de belirli bir ritim oluşturur. (Dilçin, 1997, s. 80).

Kafiye: Şiir serbest tarzda yazıldığı için belirgin bir kafiye düzeni bulunmamakla birlikte, zaman zaman ses uyumları görülür:

“Jilet mi desem, kırbaç mı?” dizesindeki “-ç mı” ses uyumu.

“Gözümün çukurluğu ondan / Yüzümün buruşukluğu ondan” dizelerinde yer alan iç uyum (zengin kafiye). (Dilçin, 1997, s. 81)

Şiir bir kaç bölümden oluşur:

Başlangıç Bölümü: Acının başlangıcı ve etkisi.

Orta Bölümü: Acıya karşı direniş ve isyan.

Son Bölüm: Umut ve karamsarlık arasında gidip gelen bir yüzleşme.

Sonuç

Kemal Beyatlı, hayat çizgisiyle bir şekilde Türkmen milletinin yaşamını ve çektiği acıları yansıtmaktadır. Kemal Beyatlı, edebiyatın birçok dalında eserler vermiş; edebi serüvenine şiirle başlayarak roman, hikaye ve tiyatro türlerinde de yapıtlar kaleme almıştır. Beyatlı, Irak Türkmen edebiyatını Türk dünyasına tanıtmaya görevini üstlenmiş, farklı türlerde yazdığı eserlerle Türkmenlerin zorlu yaşam koşullarını ve tarihsel mücadelelerini anlatmıştır.

Şairi derinden etkileyen olaylardan biri ağabeyinin tutuklanıp işkence görmesi ve daha sonra ona verilen ilaçların etkisiyle hayatını kaybetmesidir. Cemal’in vefatını çok güzel bir şiirle belgeleyen Kemal, gerçekleri ve acıları anlatarak dikkatleri o bölgede olup bitenlere çekmeye çalışmış ve durum gereği sürekli karamsar bir hava yansıtmaya çalışmış. Buna bir benzer durumda olan

ben yaşamayı sevmiştim şiirinde de aynı karamsar hava devam etmiş ve toplumun acılarına tercüman olmaya çalışmış. Kemal Beyatlı'nın edebi kimliği daha fazla hikayecilik yönüyle öne çıksa da bizim yaptığımız bu çalışmada ne kadar iyi ve yetenekli bir şair olduğunu göstermeye çalıştık.

Kaynakça

- Akgül, A. (2009). Gülten Akın Şiirinde İşkence ve Ahlak. *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(16).
- Al-Jabbari, R. A. (2024). Orhan Veli Kanık'ın Montör Sabri Adlı Şiiri Üzerine Bir Çözümleme. *Kerkük Üniversitesi, İnsanî Bilimler Dergisi*, 19(1).
- Avcı, H. (1998). *Kalender Çelebi Ayaklanması*. Ankara: AAA Yayınları.
- Bayındır, T. (2014). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Poetikasında Ölüm İmgeleri. *Erdem*, 66, 47.
- Beyatlı, K. (2019). *Kerkük Kaderimdir*. Ankara: Şenyıldız Yayıncılık.
- Çavuş, M. Z. (2008). Türk Edebiyatında Mersiyeler. *A.Ü. Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 38.
- Dilçin, C. (1997). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yay.
- Göçmen, Y. (2020). Mahmûd Sâmî El-Bârûdî'nin Şiirinde Özlem. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, 36.
- Kayaokay, İ. (2017). Klâsik Türk Şiirinde Bir Efsânevî Kahraman Olarak Seyyid Nesîmî. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 19.
- Kazancı, M. Ö. (2018). *Uluslararası Tarihte ve Günümüzde Ortadoğu'da Türkmenler*. İstanbul: Kerkük Vakfı.
- Özer, O. (2023). Orhon Murat Arıburnu'nun Şiirlerinde Savaş ve Özgürlük. *International Journal of Turkish Academic Studies (TURAS)*, 4(1).
- Saber, M. (2019). *Irak Cumhuriyet Dönemi Türkmen Romanı*. (Unpublished master's thesis), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri., Kayseri.
- Sakaoğlu, S. (1989). Türk Şiiri (Halk şiiri özel sayısı). . III. *Türk Dili Dergisi*, 140.
- Shareef, M. A. (2023). Kerküklü (Nevres, Bedrî ve Örfî) Divan Şairlerinin Gazellerinde Aruz İşlemlerinin Kullanımı. *Kerkük Üniversitesi İnsanî Bilimler Dergisi*, 18(2).

- Şahan, K.; Erçıktı. (2020). Evle Sokak Arasında Ölümün Eşiğinde Bir Şair: Ahmet Erhan. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5((1)).
- Şahin, V. (2009). Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde "Hayat ve Ölüm" Trajedisi. *Erdem*, 53.
- Yalçınkaya, Y. (2019). XIX. asır Kerkük Şuarasından Seyyid Şükrî ve Dîvân'ı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-BELLETEN*, 68.

Elektronik Kaynaklar:

1. İnsamer. (n.d.). Irak Türkmenleri. Retrieved from https://www.insamer.com/tr/irak-turkmenleri_1524
2. Sadıkoğlu, S. (n.d.). Uyak, Kafiye, redif, iç Kafiye. Retrieved from <https://www.sonersadikoglu.com/uyak-kafiye-redif-ic-kafiye>
3. Taşçifresko, B. (n.d.). Travma ve iyileşme. Retrieved from <https://www.banutascifresko.com/kitap-onerileri/travma-ve-iyilesme/>
4. Saatçi, 2017, <https://www.tyb.org.tr/kemal-beyatlininyabancimiz-olmayan-hikayeleri-19252yy.htm>

within this period will result in the automatic cancellation of the research manuscript.

13. Citation and Referencing:

- A. The research must follow the American Psychological Association (APA) referencing style (7th edition), ensuring accuracy in citations and proper formatting of the reference list.
 - B. In-text citations should follow the format: (Author's last name, Year), e.g., (Al-Azzawi, 2008) or (Al-Azzawi, 2008: 214).
 - C. References to Islamic historical sources and Quranic citations should be numbered sequentially within parentheses (1), (2), (3), and so on.
 - D. The final section of the research should contain a complete list of sources and references, arranged alphabetically.
14. Researchers must cite at least two previously published studies from the University of Kirkuk Journal of Humanities Studies.
15. A plagiarism check must be conducted by the university's plagiarism detection center.
16. The researcher must pay a publication fee of 100,000 Iraqi dinars. If the research exceeds 25 pages, an additional fee of 5,000 dinars per page will be charged.
17. The editorial board conducts an initial review of the research before sending it to expert reviewers in the field. The journal is committed to informing the researcher of the final decision regarding publication. The researcher must comply with any revisions requested by the reviewers for the research to be approved for publication.
18. All research submissions and correspondence related to the journal should be sent via the journal's official website.

Publication Rules and Guidelines for the University of Kirkuk Journal of Humanities Studies

1. The electronic version of the research must be submitted via the website(/illuk:///mrik.m./tj/m/./sm.th) in Microsoft Word format, either as a .doc or .docx file.
2. The research should be typed using a computer with single-spacing between lines and should be between 8,000 to 10,000 words, with a maximum of 25 pages. The text should be formatted in Simplified Arabic font, size 14, on A4 paper for Arabic-language research. For research written in English or Turkish, it should be in Times New Roman font, size 14, on A4 paper. For Kurdish-language research, the Kurdfonts font should be used.
3. A brief academic biography of the researcher(s) must be submitted separately along with the research.
4. The full names of the researchers should be written in both Arabic and English, along with their current academic positions.
5. The author must provide a declaration confirming that the research has not been previously published and is not under consideration for publication in another journal.
6. Headings and subheadings should be used within the research to structure and divide its sections based on their importance.
7. A summary in both Arabic and English, not exceeding 250 words, must be included with the research.
8. Keywords should be written immediately after the abstract.
9. Tables and figures should be incorporated within the research text, numbered in order of appearance, and appropriately labeled.
10. Research extracted from a thesis or dissertation (Master's or Ph.D.) may be published, provided that the original thesis has not been previously published or officially approved for publication. This should be explicitly stated in the research, within the references, and in the declaration.
11. The researcher must bear the financial costs associated with the evaluation process if they choose to withdraw the research and discontinue the publication process.
12. The researcher is granted a maximum period of three months to make necessary modifications to the research if requested. Failure to comply

	And “I Loved Living” Poems		
--	----------------------------	--	--

Faculty of Arts Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	Economic Advancements In The Kingdom Of Saudi Arabia Under The Reign Of King Fahd Bin Abdul-Aziz From (1982 To 2005)	Assist. Lect. Yaseen Rasheed Faqi	714-741
2	Al-Kamal Ibn Al-Hammam’s vision of the purpose of social solidarity in his book Fath Al-Qadeer - Chapter on Zakat – Jurisprudential study	Assist. Prof. Dr . Salih Yaseen Abdul Rahman	742-759
3	A World Without a King: Political Anarchy and the Fragmentation of Mid-World in Stephen King’s The Dark Tower Series	Assist. Lect. Taib Abdulrahman Abdullah Prof. Dr. Zanyar Faiq Saeed	760-785
4	Using Needham's model in teaching equations and its effect on achievement and developing mindful learning skills among third-grade middle school students in mathematics	Assist. Lect. Hussein Sameer Maarooof koprulu	786-811
5	Analysis of the distributional and point characteristics of the wood and aluminum industry in Kirkuk city with future expectations	Salwa Ali Fadel Assist. Prof. Dr. Mahia Mohsen Hassan	812-832

1	A Study of Ambiguity in Hemingway's "My "Old Man	Assist. Lect. Ahmed Hamad Kareem Hameed	518-537
2	Investigating the Translation of Selected Qur'anic Zeugmatic Expressions	Assist. Lect. Alaa Mjren Oleiwi Dr. Hussein Khalaf Najm	538-553

Kurdish Language Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	The Effectiveness Of Conceptual Blending In The Semantic Interpretation Of Kurdish Idioms	Kazhal Jihabakhsh Mohammed Salam Raheem Rasheed Dara Hamid Mohammed	554-577
2	Imagery In Azad Subhi's Poetry	Dr. Hazhar Fage Sleman Hussein	578-604
3	Perception to the Senses in the Kurdish Language the Sense five Semantic Fields of the Word as a Mode	Assist. Prof. Dr. Bestoon Abubaker Ali Assist. Prof. Dr. Jwana Ahmad Hamahusen	605-632
4	Women's Problems In The Novel "The Curse Of Nawbahran" By Bakhtiar Ali	Dr. Ashti Hussein Arif	633-650
5	The Emergence Of Teaching Kurdish Alphabet And The Role Of Ibrahim Ameen Baldar In Its Development	Dr. Shadman Salar Nariman Agha	651-671

Turkish Language Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	Iraq - An Evaluation Of Place Names In The Erbil Region From The Perspective Of Folklore	Dr. Naznaz Bahjat Tawfeq	672- 693
2	Analysis Of Kemal Beyatli's "Cemal"	Assist. Prof. Dr. Goran Salahaddin Shokor	693-713

History Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	The Media Role Of Women In Kirkuk 1951-1979, A Historical Study	Shaima Hassan Rashid Prof. Dr. Dilshad Oumar Abdul Aziz	242-265
2	The Political Debate Between The Arab Elements And Abu Muslim Al-Khorasani	Assist. Prof. Dr. Ali Hussein Ali	266-308
3	Reverberation Of The Political Developments In Iraqi Kurdistan In The Iranian Ettela'at Newspaper (1970-1975)	Assist. Prof. Dr. Fakher Hassan Yousef	307-339
4	The Position Of The Iraqi Communist Party On The Kurdish Issue 1934-1963 A Historical And Political Study	Dr. Salar Abdul Karim Fandi	340-378
5	The Development Of The Labour Movement In Britain 1800-1852	Prof. Dr. Ahmed Abood Abdullah	379-398
6	Saladin Puts An End To The Political, Social And Economic Chaos In Egypt, The Levant And Iraq By Unifying The Islamic Front And Liberating Jerusalem	Osman Yassin Hilal Assist. Prof. Dr. Ali Sultan Abbas	399-439
7	Scholars Of The Qur'an Who Came To Medina Through The Book "Siyar A'lam Al-Nubala" By Al-Dhahabi ((D. 748 AH - 1347 AD	Shihab Ahmed Ghafel Assist. Prof. Dr. Omid Asaad Omar	437-489
8	The Political Crises Of The Abbasid Caliphate And Their Treatment During The First Abbasid Era (132-247 (AH / 749-861 AD	Hind Muhammad Saleh Youssef Prof. Dr. Juma Abdullah Yassin	490-517

English Language Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
----------	--------------	------------	-------------

Index of Published Research
Educational and Psychological Sciences Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	The Impact Of Several Media Commentary Strategies On Developing The Arabic Language With Material That Reflects The Commentary And Developing Their Abstract Thinking	Assist. Lect. Aya Hassan Hadi Al-Bayati Assist. Lect. Hisham Abdel-Rumaid Al-Mafraji	1-40

Geographic Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	Morphometric Characteristics Of Wadi Al-Ruman Basin In The Western Plateau Of Najaf Governorate Using GIS	Dr. Hamzia Miri Kazim	41-68
2	Overlap and Temporal Integration in Geographical Studies	Assist. Lect. Asmaa Hamad Sultan Prof. Dr. Kamal Abdullah Hasan	69 - 96

Qur'anic Sciences Research

Sequence	Search title	Researcher	Page Number
1	Conflict Between The Mursal Hadith And The Musnad Hadith, The Ruling And The Effects: A Hadith Study	Dr. Ahmed Kareem Yousef	97-132
2	The Imam's Jurisprudential Colleges Are An Easy Read Within The Limits	Samira Abdullah Mahmoud Assist. Dr. Dilshad Jalal Muhammad	133-174
3	Marra Al-Hamdani And His Interpretive Views	Assist. Prof. Dr. Mahmoud Nasser Zorao	175-197
4	Guaranteeing The One Who Caused It In Islamic Jurisprudence	Assist. Prof. Dr. Bakr Abbas Ali	198-214
5	The Shining Light On The Issue Of Analogy With The Difference And Some Of Its Jurisprudential Applications	Assist. Dr. Jassim Mohammed Abdullah Ahmed Al-Mashhadani	215-241

Issued by the College of Education for
Human Sciences, Kirkuk University

Kirkuk University Journal for Humanities Studies

March 2025, Volume 20, Issue 1, Part 1

**A peer-reviewed quarterly journal from the College
of Education for Humanities, University of Kirkuk**

**A quarterly magazine issued by the
College of Education for Human Sciences
Kirkuk University**

issn 1992 - 1179

**Postal address
Iraq/ Kirkuk/ Kirkuk University
P.O. Box: 2281 and Zip Code: 52001**

